

ДЖЕРЕЛА

1. Центр розвитку місцевого самоврядування . – Режим доступу : <http://lgdc.org.ua/>.
2. На Дніпропетровщині створили стратегію розвитку об'єднаних громад у 12 сферах. – Режим доступу : <http://decentralization.gov.ua/news/6001>.
3. 3D: Децентралізація – Дніпропетровщина – Досвід : каталог паспортів стратегій ; Дніпропетровський відокремлений підрозділ Установи «Центр розвитку місцевого самоврядування» за підтримки програми «U- LEAD з Європою». – Дніпро : ПП Тремпольцев, 2017. – 60 с.

МЕХАНІЗМ АКТИВІЗАЦІЇ ГОТОВНОСТІ ДО СПРИЙНЯТТЯ ІННОВАЦІЙ В УКРАЇНІ

к. держ. упр., Гречко Тетяна
ПВТ «Запоріжсталь»
Україна, Запоріжжя
grechkotatyana@gmail.com

Проаналізовано основні напрямки інноваційного розвитку в період становлення Індустрії 4.0. Аргументовано, що основним показником, який визначить нове позиціонування національних економічних систем у світовому поділі праці в період зміни глобального циклу, стане готовність до сприйняття інновацій. Сформульовано передумови та визначено основні етапи механізму активізації готовності до сприйняття інновацій в Україні.

Ключові слова: VUCA-світ, Індустрія 4.0, дифузія, стратегія, механізм.

«Майбутнє кидає свою тінь задовго до того, як увійти». Цей принцип покладено в основу системи управління по слабким сигналам, яка представляла собою найвищий рівень організації системи менеджменту з ефективним прогнозним компонентом у другій половині ХХ століття. Глобальна система ХХІ ст., що отримала назву VUCA-світ внаслідок високого рівня складності, мінливості і слабкою передбачуваності, вимагає нових підходів до організації інноваційного проектування. Найбільш успішні приклади реалізації інноваційних проектів, які продемонстрували Стів Джобс, Ілон Маск, Пітер Тіль і інші, довели безальтернативність інтерактивного підходу (в термінах Р. Акоффа [1]) до планування та реалізації проектів. Інтерактивне планування відрізняється баченням майбутнього і створенням умов для його прискорення. Етапи процесу планування концентруються при цьому навколо проектування «ідеалізованого майбутнього» [1], тому візіонери і футурологи, стратеги і експерти розвинених країн світу зайняті формуванням глобального форсайта в період становлення Індустрії 4.0 - якісно нового етапу технологічного розвитку цивілізації.

Клаус Шваб, засновник і беззмінний голова Всесвітнього економічного форуму, в роботі «Технології четвертої промислової революції» сформулював

основи глобального інноваційного тренду, що включає чотири напрямки технологічної трансформації: 1) розширення цифрових технологій; 2) перетворення фізичного світу; 3) зміна людини; 4) інтеграція навколишнього середовища [2]. Ці напрямки складуть магістральні тренди інноваційного проектування в тих країнах світу, які представляють собою геополітичні центри технологічного розвитку в період становлення Індустрії 4.0. Однак активність світових інноваційних центрів не гарантує автоматичної якісної трансформації національних економічних систем. Основним показником, який визначить нове позиціонування країн світу в світовому розподілі праці в період зміни глобального циклу, стане готовність до сприйняття інновацій. Відомо, що далеко не кожна поява нового знання викликає процес дифузії. Величезне число винаходів у всіх сферах життя соціуму просто ігнорується [3].

Компетенція або чутливість суспільства до сприйняття інновацій не залежить прямо від рівня його розвитку, від величини людського і соціального капіталу, а проявляється в особливий період еволюційного циклу, який характеризується як зростання в зоні біфуркації. В даному контексті важливо зазначити, що М.М. Моїсеев виділяє адаптаційні і біфуркаційні механізми, що характеризують процес самоорганізації складних відкритих систем [4].

У зоні біфуркації (або зоні катастроф) реалізуються дві основні еволюційні стратегії: 1) стратегія скидання інформації - принцип поведінки системи в зоні катастроф, що характеризується скиданням інформації про її минулий адаптаційний потенціал; 2) стратегія споживання структурованої енергії - принцип поведінки системи в зоні катастроф, який визначається збільшенням адаптаційного потенціалу системи за рахунок максимально можливого залучення структурованої енергії із зовнішнього середовища. Ця стратегія визначає інвестиційну зону [5]. Представлені стратегії неможливо реалізовувати паралельно, так як система, яка не пройшла період інформаційного скидання, не в змозі використати структуровану енергію із зовнішнього середовища з метою власної еволюції, тому відкривати кредитні лінії, інвестувати нові проекти в зоні катастроф рівносильно «закопування грошей в пісок» [5].

На якій стадії еволюційного циклу знаходиться Україна, і яка буде її роль у розвитку глобальної інноваційної системи? На ці питання можна відповісти, оцінивши поточні та потенційні можливості країни, а також актуальні потреби, обумовлені вимогами безпеки життєдіяльності суспільства. Актуальні можливості для інноваційного розвитку України визначаються місцем країни в глобальному поділі праці, яке оцінюється за ступенем близькості / віддаленості основних показників від геополітичних інноваційних центрів.

Індекс глобальної конкурентоспроможності України в частині аналізу базових вимог до формування конкурентоспроможної економіки багато років демонструє низьке значення показника інституційного середовища (3-3,2 бали з максимально можливих 7) [6]. Інституційна недостатність є головною перешкодою інвестиційної привабливості країни, основним гальмом для технологічної трансформації

економіки, так як будь-який міжнародний проект грамотний інвестор починає з аналізу ефективності державних інститутів [7, с. 534]. Інституційна недостатність посилюється високим рівнем аномії соціальної системи, що відбивається в одному із значущих індикаторів - рівень корупції [8].

Що стосується рівня економічного розвитку, що відповідно до Індексу глобальної конкурентоспроможності Україна перебуває в процесі переходу від стадії сировинної економіки до економіки ефективності. Її положення в світовому розподілі праці далеко від інноваційної стадії розвитку.

Таким чином, участь України в процесі інноваційного розвитку прямо залежить від ступеня готовності до сприйняття інновацій, що вимагає усунення інституційної недостатності.

Виходячи з вищевикладеного, пропонується наступний механізм активізації готовності до сприйняття інновацій в Україні, що включає три основних етапи:

1) «зонд актуальних умов». Проводиться оцінка рівня готовності до сприйняття інновацій: інституційної достатності, рівня компетенцій ключових учасників, об'єктивних умов середовища. Основні суб'єкти даного етапу проекту - консультанти, експерти, аналітики, які діють від імені інвестора;

2) «підготовка умов для проекту». Реалізується активізація готовності до сприйняття інновацій, здійснюється підготовка середовища. Використовувані методики - пошук і оцінка ефективності ключових акторів інституційного середовища; при необхідності, заміна ключових акторів і / або формування контрольних / наглядових органів за їх діяльністю. Суб'єкти етапи: команда, яка діє від імені інвестора, і особи, зацікавлені в реалізації проекту;

3) «реалізація проекту». Здійснюються основні інвестиції і реалізація інноваційного проекту. Суб'єкти етапу - команда проекту (рис. 1).

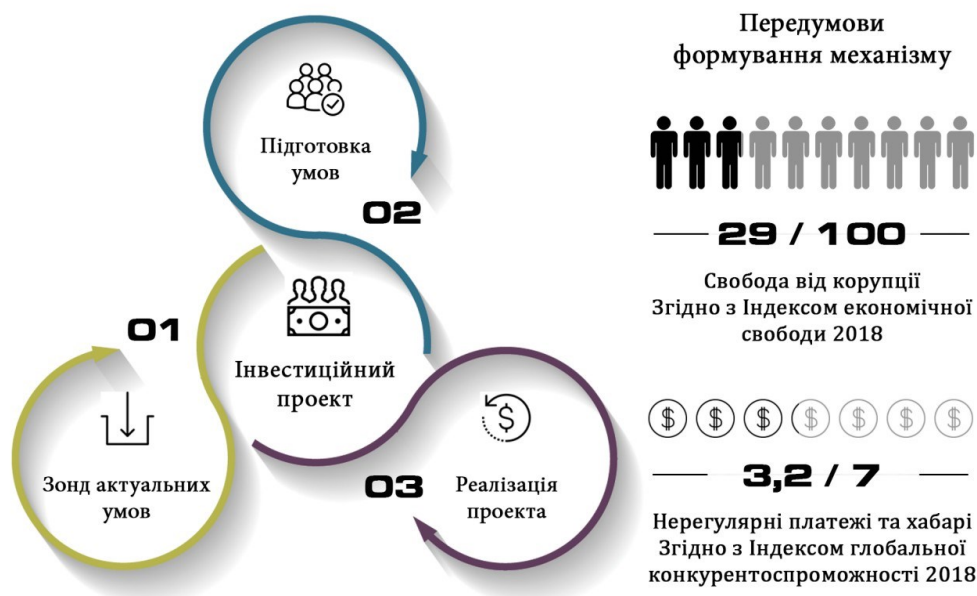

Рис. 1. Механізм активізації готовності до сприйняття інновацій в Україні: передумови, етапи

Примітка: складено автором з урахуванням [6; 8]

Дотримання всіх етапів представленого механізму є необхідним незалежно від рівня реалізації проекту. Ігнорування одного з етапів здатне нівелювати зусилля по реалізації проекту, так як інституціональна недостатність є не чинником ризику інноваційного проекту, а критично важливим екзогенним обмеженням на його реалізацію.

ДЖЕРЕЛА

1. Акофф Р.Л., Магидсон Дж., Эддисон Г. Дж. Идеализированное проектирование. Как предотвратить завтрашний кризис сегодня. - Днепропетровск: Баланс Бизнес Букс, 2007.
2. Шваб К. Технологии четвертой промышленной революции. – М.: Эксмо, 2018.
3. Grubler A. Time for a Change: On the Pattern of Diffusion of Innovation // Daedalus. – 1996. – № 1. – P. 19-42.
4. Моисеев Н.Н. Человек и ноосфера. – М.: Мир, 1990.
5. Гречко С.Н. Эволюционный подход к управлению производственными системами // Персонал. – 2000. - №6. – С. 34-38.
6. The Global Competitiveness Report 2017–2018. – World Economic Forum, 2018.
7. Larson Erik W., Gray Clifford F. Project management: the managerial process. – NY: McGraw-Hill/Irwin, 2011.
8. Index of Economic Freedom 2018. – The Heritage Foundation, 2018.

СТАН СИСТЕМИ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ ТА НАПРЯМИ ЇЇ ВДОСКОНАЛЕННЯ

д.е.н. Добрянська Н.А., д.е.н. Балан О.С.
Одеський національний політехнічний університет
Україна, Одеса
semen-198@te.net.ua, shurabalan@gmail.com

Анотація. Розглянуто сучасний стан та результати реформування системи надання адміністративних послуг. Окреслено основні проблемні питання функціонування центрів надання адміністративних послуг. Сформульовано пропозиції щодо пріоритетних завдань державної політики у сфері надання адміністративних послуг.

Ключові слова: адміністративні послуги, державна політика

В Україні створено та функціонують 682 центри надання адміністративних послуг (далі – ЦНАП) [1]. Найбільша кількість центрів (464) утворено районними державними адміністраціями, найменша (28) – органами місцевого самоврядування об'єднаних територіальних громад [2].

В цілому якість надання адміністративних послуг в центрах надання адміністративних послуг є вищою, ніж в органах виконавчої влади, деякі аспекти їхньої роботи потребують вдосконалення.